

N:o 101.

Af herr **C. J. F. Ljunggren**, om *höjning af anslaget till handelsstipendier.*

Det torde vara obestriddigt, att många af de uppoffringar, som göras för utvecklingen af landets näringar, kunna gifva mångdubbelt gagn igen. Särskildt gäller detta för sådana understöd, som grundas på ernående af ökad yrkesutbildning i ändamål att därefter med större framgång och till mera allmän båtнад utöfva rörelse.

Regering och Riksdag hafva också med stor beredvillighet ägnat sin uppmärksamhet häråt och sökt att på mångahanda sätt medelst anslag till handelns och industriens bästa främja landets näringar, då behofven gifvits till känna och blifvit fullt ådagalagda.

Bland de extra anslag till förmån för vår kommersiella utveckling, som 1904 års statsverksproposition upptager, finnes under sjunde hufvudtitelns n:is 17 och 18 ett par poster, som under de senare åren väckt särskildt intresse i landet och äfven upprepade gånger varit föremål för Riksdagens speciella handläggning.

Jag åsyftar härmed anslagen

n:o 17 till befrämjande af afsättning i främmande länder af alster af svensk industri och svenska näringar, af Kungl. Maj:t föreslaget till ..... 18,000 kronor,

samt n:o 18 till handelsstipendier, af Kungl. Maj:t föreslaget till ..... 20,000 ”

Beträffande det förstnämnda torde väl tidpunkten icke nu vara inne att kunna ernå en behöflig ökning af anslaget, då förra årets Riksdag, med bifall till Kungl. Maj:ts proposition, beslöt en höjning från förutvarande 15,000 kronor till 18,000 kronor, hvilket senare belopp

jämväl återfinnes i Kungl. Maj:ts proposition till innevarande Riksdag, men jag afser i stället härmed att söka intressera Riksdagen för en höjning af anslaget till *handelsstipendier*, enär detsamma torde vara i behof af att ökas, då det belopp af 20,000 kronor, som de senare 6 åren härför utgått, numera kan anses vara alltför knappt för ändamålet.

I den mån behofvet af ökade omsorger om handelsstipendiatinstitutionen gör sig gällande, bör gifvetvis höjning i anslaget ske.

Frågan om inrättande af handelsstipendier väcktes år 1888 af styrelsen för Sveriges allmänna exportförening, men föranledde icke till någon Kungl. Maj:ts åtgärd förrän kommerskollegium år 1894 i underdånig skrifvelse återupptog frågan och hemställde om anvisande af 15,000 kronor för ändamålet.

Kungl. Maj:t föreslog i anledning däraf 1895 års Riksdag att besluta sådan höjning af anslaget till befrämjande af afsättning i främmande länder af alster af svensk industri och svenska näringar, att af detsamma kunde utgå 15,000 kronor till handelsstipendier, men Riksdagen biföll icke denna Kungl. Maj:ts proposition. Vid 1896 års riksdag väcktes af herr O. R. Themptander motion i Andra Kammaren om extra anslag af 20,000 kronor till handelsstipendier; och beslöt Riksdagen i anledning häraf att för ändamålet anvisa 10,000 kronor, men skulle samtidigt det förutvarande anslaget 20,000 kronor till befrämjande af svensk export minskas till 15,000 kronor. Enahanda belopp för bägge anslagen anvisades jämväl af 1897 års Riksdag.

Samma år hade Sveriges kontoristförening hemställt om höjande af anslaget till handelsstipendier från 10,000 kronor till 20,000 kronor, och kommerskollegium hade äfven tillstyrkt denna åtgärd, men Kungl. Maj:t fann ej skäl göra sådan framställning till Riksdagen.

Påföljande år — 1898 — beslöt emellertid Riksdagen på enskilda motioner (af herr John Rettig i Första och af herr O. A. Brodin i Andra Kammaren) att höja anslaget för handelsstipendier till 20,000 kronor, och har sedan dess detta belopp årligen utgått och återfinnes jämväl nu i föreliggande statsverksproposition.

Angående villkoren för åtnjutande af handelsstipendier kan det måhända vara på sin plats att här intaga hvad gällande bestämmelser härom omförmåla.

Kungl. Maj:ts nådiga bref till kommerskollegium den 27 november 1896 stadgar följande:

att stipendiens fördelning bestämmes af Kungl. Maj:t efter förslag af kommerskollegium;

att för kompetens till erhållande af dylikt stipendium skall erfordras att styrka sig ej mindre hafva med goda betyg genomgått antingen handelsinstitut eller högre tekniskt läroverk eller ock på annat sätt förskaffat sig motsvarande teoretiska förkunskaper, än äfven hafva förvärfvat praktiska insikter i handelsväsendet antingen genom själfständig agenturverksamhet med artiklar, som kunna blifva af någon betydelse för svensk export, eller genom någon tids väl vitsordad kontorsverksamhet på handelskontor eller vid industriell anläggning, helst sådan, där verksamheten omfattar artiklar af nyssberörda slag;

att vid stipendiums fördelning hänsyn företrädesvis skall tagas till de sökandes praktiska duglighet och förfarenhet i handel och industri;

att stipendiat må antingen uppehålla sig å någon viss handelsplats i det land, där han önskar vinna vidare utbildning, eller besöka flera länder och handelsplatser, likasom han ock må taga anställning på utländskt handelskontor, vare sig såsom volontär eller mot lön;

att stipendiebeloppet, som i regel må utgöra tvåtusen till femtusen kronor för år, skall i hvarje särskildt fall bestämmas med hänsyn till, bland annat, aflägsenheten af och lefnadskostnaderna i det eller de länder, stipendiat skall besöka;

att stipendiat skall vara skyldig att inom tid, som vid stipendiets tilldelande bestämmes, inställa sig i det land eller något af de länder, där han skall uppehålla sig under stipendietiden, samt i öfrigt ställa sig till efterrättelse hvad vid stipendiets tilldelande blifver bestämdt i fråga om såväl den eller de utrikes platser, han skall besöka, som ock föremålet för hans verksamhet med mera;

att stipendiat skall vara skyldig att för hvarje halft år af stipendietiden rörande sin verksamhet och sina iakttagelser beträffande handelsförhållanden, afsättningsmöjligheter för svenska varor med mera i det främmande land, där han vistas, eller det land eller de länder, han under sina resor besökt, afgifva berättelse, som skall till kommerskollegium insändas senast inom två månader efter utgången af den tid,

berättelsen skall omfatta, samt vara åtföljd af intyg, att stipendiaten uppehållit sig i det land eller de länder, som i berättelsen afses, äfvensom, därest stipendiaten vunnit anställning hos affärsman i utlandet, af intyg därom samt rörande arten af den tjänstgöring, som därvid varit honom ålagd;

att af stipendiebeloppet må af stipendiat eller hans befullmäktigade ombud lyftas en tredjedel vid utresan eller, därest stipendiat redan vistas i det land, där han tänker vidare uppehålla sig, genast efter stipendiets beviljande den andra tredjedelen efter det den första samt den sista tredjedelen efter det den andra halfårsberättelsen afgifvits och godkänts; samt

att sökande till ifrågavarande stipendier hafva att å tid, som kommerskollegium bestämmer, till kommerskollegium ingifva sina till Konungen ställda ansökningar i ämnet, hvilka böra vara åtföljda af prästbevis jämte de betyg och intyg i öfrigt, som må kunna företes, samt innehålla uppgift å det land eller de länder, dit sökanden ämnar begifva sig, och den plan för sin verksamhet, sökanden tänker under vistelsen utomlands följa.

Anslaget till handelsstipendier har äfven varit föremål för handels- och sjöfartskommitténs af år 1898 uppmärksamhet, i det att nämnda kommitté hos Kungl. Maj:t framställt förslag om detsammans höjning från 20,000 kronor till 40,000 kronor med samtidigt förenande af exportanslaget 15,000 kronor till ett gemensamt årligt anslag af 55,000 kronor för att däraf skulle kunna utdelas stipendier,

dels för inhämtande utrikes af kännedom om villkoren för svenska alsters afsättning,

dels för verksamhet utrikes för sådan afsättning,

dels ock för studier utrikes af sättet och villkoren för skeppsrederirörelsens bedrifvande.

Kommerskollegium, som år 1901 infordrat yttranden i ärendet från åtskilliga handels- och sjöfartsnämnder i riket, har emellertid i underdånig skrifvelse till Kungl. Maj:t, med förmälan att vilja förorda syftet med kommitténs förevarande förslag, förklarat sig icke kunna biträda handels- och sjöfartskommitténs uppfattning, att de för ifrågavarande ändamål erforderliga medel borde anvisas i form af förhöjning af anslaget till handelsstipendier och båda slagen utgå af ett gemensamt anslag, utan ansett att, därest stipendier för rederinäringens befrämjande skulle anordnas, detta måtte ske i form af särskildt anslag.

Af de hittills utgående anslagen till handelsstipendier hafva följande dispositioner blifvit gjorda:

Årsanslag	Antal sökande	Tilldelade stipendier		Summa tilldelade	Medeltal stipendiebelopp	
		Nya	Fortsättningsstipendier		Kronor	
1897 10,000 kronor	13	3	—	3	3,333	33
1898 10,000 "	22	2	2	4	2,500	—
1899 20,000 "	14	5	3	8	2,500	—
1900 20,000 "	23	4	3	7	2,857	15
1901 20,000 "	13	2	7	9	2,222	22
1902 20,000 "	31	4	4	8	2,500	—
1903 20,000 "	26	5	3	8	2,500	—
1904 20,000 "	40	(Ännu ej behandlade)				

Under de två senaste åren hafva följande stipendier för verksamhet i angifna länder blifvit utdelade.

1902.

Fortsättningsstipendier.

Ryssland	2,000 kronor.	La Plataländerna.....	3,000 kronor.
Ostasien	2,000 "	Sydöstra Europa	3,000 "
Vladivostok	3,000 "	Ryssland	2,500 "
Kina och Japan	1,500 "		

Nya stipendier.

La Plataländerna.....	3,000 "	Siam	4,000 "
Sydöstra Europa	3,000 "	Ryssland	2,000 "
Ryssland	2,500 "	Ryssland	2,000 "
Nordamerika	3,000 "	Nordamerika	1,500 "
		Transvaal	4,000 "

Extra från exportanslaget:

Ryssland	1,500 "	Ryssland	1,500 "
----------------	---------	----------------	---------

S:a 21,500 kronor.

S:a 23,500 kronor.

(Bemärkas bör, att år 1903 uppkom en tillfälligtvis ökad tillgång på grund af att tilldeladt stipendium upphört att utgå, hvadan nämnda år af denna besparing användts 2,000 kronor till nytt stipendium.)

Ehuruväl stipendierna, för att kunna motsvara afsedda ändamålet, af Kungl. Maj:t bestämts skola i regel utgöra 2,000 kronor till 5,000 kronor, framgår det af förestående tabeller, dels att de tilldelade beloppen på ett par undantag när ligga under medeltalet af gränssummorna, dels att ett par stipendier blifvit satta under 2,000 kronor.

Detta, jämte det att blott ett fåtal stipendiater kunnat utses bland det stora antalet sökande, tyder obestriddigen därpå, att det af Riksdagen under de senaste sex åren till 20,000 kronor årligen fastställda anslaget till handelsstipendier *numera* får anses för lågt och därför gärna borde ökas, på det att det afsevärda gagnet för svensk utrikes handel och exportutveckling må i tillbörlig grad kunna vinnas.

Den för handelsstipendierna hittills gällande och synnerligen ändamålsenliga principen, att så kallade »fortsättningsstipendier» tilldelas dem, som däraf gjort sig förtjänta, betingar ovillkorligen ett rikligt tilltaget årsanslag, om icke utsikterna för nya, meriterade sökande att undfå handelsstipendier skola än ytterligare förminsas.

Att af 142 sökande till och med år 1903 blott 47 kunnat undfå stipendier visar tydligt anslagets knapphet. Den ringa sannolikheten för nyanmälda (för innevarande års stipendier hafva icke mindre än 40 sökande anmält sig) att komma i åtnjutande af stipendium, lär nog icke vara så särdeles fördelaktigt för stipendiatinstitutionen och lär jämväl kunna medföra den olägenheten, att personer med lust och fallenhet för svensk exportverksamhet genom bristande understöd härtill bringas in på andra banor, där de måhända icke utöfva det gagn, som annars genom deras egenskaper kunnat vinnas för Sveriges exporthandel.

Det torde därför få anses gynnsamt för landets näringar om en väsentlig ökning af anslaget till handelsstipendier kunde åvägbringas.

Att en ökning från 20,000 kronor till 30,000 kronor icke, i betraktande af anslagets produktiva natur, bör anses orimlig, får man hysa berättigad öfvertygelse om. Det kunde fastmera förefinnas anledning att framställa begäran om ännu högre anslag, då därigenom landet skulle kunna med desto större effekt draga nytta af utsända handelsadepter för den ökning i exportverksamheten, som är så eftersträfvansvärd i syfte att bringa handelsbalansen i gynnsammare läge än hvad fallet varit under de senare åren.

Till stöd för den här anförda åsikten om stipendieanslagets otillräcklighet tillåter jag mig anföras, hvad styrelsen för Sveriges allmänna exportförening nyligen härom nämnt i en skrifvelse till kommerskollegium.

Styrelsen skrifver bland annat följande:

»Styrelsen är öfvertygad om att stipendiatinstitutionen, oafsedt det

gagn och den verksamhet den skänker de unge männen, synnerligen bidrager till upplysning om exportmöjligheter å den utländska marknaden och till spridande af kännedom om våra industrialster i främmande land; och får styrelsen därför uttrycka sin lifliga förhoppning, att det för handelsstipendiater afsedda anslaget måtte väsentligt höjas, hvarigenom äfven större stipendier kunde utdelas, och som en följd däraf större anspråk ställas på handelsstipendiaterna, än hvad man nu i flera fall rimligtvis kan begära.»

Såsom af ofvanstående uppgift om stipendieutdelningen framgår, ha ännu icke på grund af anslagets knapphet kunnat utgifvas högre handelsstipendier än 4,000 kronor, och detta endast i två fall under alla sju åren från 1897.

Det torde emellertid vara uppenbart, att vistelsen i mycket aflägsna länder ställer sig väsentligt dyrare än i de mera närbelägna, på samma gång kännedomen om svensk industri och svensk exportförmåga gifvetvis är mindre i de förra länderna än i de sistnämnda och äfven där fordrar större omkostnader för att på ett verksamt sätt spridas.

Det borde därför vara i hög grad önskligt för vår export, om anslaget till handelsstipendier vore så rikligt, att meriterade unga affärsmän, som vilja ägna sig åt verksamhet i sådana aflägsna länder, där svenska varor med fördel kunde finna ny eller vidgad marknad, kunde ernå så höga stipendier, att deras verksamhet icke på något vis bragtes i trångmål. Med höjande af stipendierna för vissa fall till det af Kungl. Maj:t angifna maximum skulle, såsom exportföreningens styrelse jämväl påpekat, större anspråk kunna ställas på stipendiaterna, än hvad man nu kan begära.

Af en del i tidskriften »Svensk export» införda berättelser af senare årets handelsstipendiater torde följande utdrag måhända vara förtjänta af särskildt beaktande i sammanhang med förevarande fråga. Herr Mac Lindskog, handelsstipendiat i Kina, skrifver bland annat följande:

»Under min mångåriga vistelse i Kina och särskildt under min nu tilländalupna stipendiatid har jag med intresse följt utvecklingen af *Sveriges handel med utlandet* och de möjligheter, som utomeuropeiska

länder erbjuda för afsättning af svenska produkter. Resultaten af mina undersökningar härvidlag gifva vid handen, att Sverige är nära nog det enda land i Europa, som till dato ej förstått att begagna sig af ett ständigt växande behof af europeiska varor på de stora marknaderna utom Europa. Så hafva till exempel Belgien, Holland, Italien, Österrike, Danmark, Norge med flera mindre exportländer alla gjort storartade ansträngningar för att vinna fotfäste på den östasiatiska marknaden, och de resultat, som uppnåtts, måste anses synnerligen tillfredsställande.

Det lilla Danmark har under senare åren i Siam, Kina och Mandschuriet, om detta får räknas som ryskt territorium, arbetat sig fram till en ställning, som måste respekteras af en hvar, som känner förhållandena härute. Det Östasiatiska Komp. behärskar för närvarande en stor del af Siams export och delvis äfven import, och flera större företag därstädes stå under detta bolags kontroll. De äga en direkt ångbåtslinje mellan Europa och Östern, och den danska flaggan svajar nu öfverallt i de östasiatiska farvattnen.

Norrmännen hafva äfvenledes steg för steg arbetat sig fram till en ställning af rang bland importörerna härstädes, och för närvarande äro 75 norska båtar engagerade i fraktfart på Kinakusten.

Holländarne kunna nu från sitt hemland införa bomullstyger med mera, lämpade för denna marknads behof. »Nederlandsche Handel Maatschappij», som är Hollands första bank, har nu öppnat kontor i Shanghai, och flera yngre holländska företag hafva delvis på grund häraf kunnat arbeta med förvånansvärd framgång.

»Made in Belgium» finner man öfverallt i Öst-Asien. Belgiskt fönsterglas, järn, stål med mera hafva importerats i stora kvantiteter, och de belgiska handelshusen i Kina hafva omsatt betydande summor i transaktioner med sitt hemland.

Under sådana omständigheter förefaller det egendomligt, att nära nog allt spår af svensk företagsamhet saknas i Kina, och detta trots vi i flera hänseenden hafva större förutsättningar än till exempel holländare, danskar och norrmän att inarbeta oss på den kinesiska marknaden.

Orsakerna till denna efterblifvenhet hafva förut och ofta framhållits, och visserligen har exporten af svenska tillverkningar visat en beaktansvärd ökning, men jag kan ej se, att detta skall hindra svenskarne från att deltaga i det arbete, som nu utföres af svagare konkurrenter på denna marknad.

Vi nalkas nu mer och mer den tid, då kineserna skola inse fördelen af att använda förstklassigt, om än kostbarare material, och som exempel härpå kan nämnas, att det belgiska stångjärnet — kvalitet

n:o 2 — under innevarande år rönt vida mindre efterfrågan än ett bättre belgiskt fabrikat, som ställer sig cirka 8 procent per ton dyrare. Samma är förhållandet med det här gängse »bamboo»stålet, knippjärn, tenn, bly, koppar med mera.

Men det torde vara tydligt för en hvar, att en firma i närvarande stund ej kan existera på export af uteslutande svenska fabrikat, hvilka ju i flesta fall betinga allt för höga pris för denna marknad. Därför böra enligt min mening svenskarne först och främst se att draga nytta af de fördelar, som handeln mellan de olika världsmarknaderna erbjuder, för att sedan, när tiden är inne, kunna med framgång arbeta för af-sättning af sitt hemlands produkter.»

Herr L. Lindelöf, handelsstipendiat i *Uruguay*, skrifver bland annat följande:

»Äfven under det förflutna halfåret, som denna min berättelse omfattar, har jag uteslutande uppehållit mig inom republiken Uruguay, då jag här, såsom redan i föregående skrifvelse nämndes, såg ett stort fält till arbete för afsättning af vårt lands produkter, och anser jag mig nu böra tillägga, att enligt mitt förmenande finnas äfven goda förutsättningar för att ett dylikt arbete, med energi och på lämpligt sätt bedrifvet, skulle krönas med framgång.

Under mina besök hos härvarande affärsmän har jag funnit mycket intresse till och med många, som tyckas angelägna att lära känna svenska produkter, men första steget måste ju dock i vanliga fall tagas utaf säljaren.

Här, hvarest Sverige och svenska produkter äro så föga kända, torde till en början hufvudsaken vara den, att vi *visa* hvad vi hafva att erbjuda, sedan vill det snart framgå, *hvilka* artiklar som med fördel kunna afyttras på denna marknad.

Jag har visserligen under mitt uppehåll här gjort försäljningar af svenska varor till ganska betydande belopp, men då det ej varit mig möjligt förevisa prof å hvarjehanda artiklar, har det försälda nästan uteslutande utgjorts af papper och trämassa. Hvad som placerats, har emellertid alltid utfallit till emottagarnes fullaste belåtenhet. — —

För att kunna bereda svenska produkter en marknad i detta land, är det enligt min åsikt nödvändigt att snarast vidtaga kraftiga åtgärder. Efter någon tid skola nämligen de konkurrerande länderna hafva hunnit så inarbeta sina varor och förskaffa sig så säkra affärs-

förbindelser härstädes, att de förvärfvat ett slags monopol på den framtida marknaden.

Ett permanent och välsorteradt proflager, skött af lämplig och för saken intresserad svensk person, som odeladt kunde ägna sin tid och sina krafter åt främjandet af herrar fabrikanters och exportörers intressen, är enligt min förmening för marknads beredande behöfligt.

Herr John Nerén, handelsstipendiat i *Sydafrika*, skrifer bland annat följande:

— — — — »Oaktadt tidpunkten för startandet af en exportaffär på Sydafrika — (efter kriget) — utan gensägelse var den mest lämpliga, upptogos mina planer där hemma med kyla. Hvem skulle väl vara villig att riskera pengar eller varor på en så aflägsen ort som Sydafrika, var en fråga, som gång efter annan framställdes till mig. Mitt beslut att slå ett slag för saken var dock fullkomligt fast, och så småningom lyckades jag öfverenskomma med några af vårt lands förnämsta exportfirmor att representera dem här ute. I augusti 1902 hade jag ändtligen kommit så långt, att jag ansåg mig kunna utresa. — — I oktober öppnade jag också i Johannesburg, själfva medelpunkten för Sydafrikas affärsrörelse, en kombinerad agentur- och kommissionsaffär. — — — De artiklar, jag först lyckades vinna afsättning för, voro fotogenkök, köksspisar, ässjor, hästskor och söm. I synnerhet af de båda sistnämnda artiklarna lyckades jag afsätta ganska betydliga kvantiteter. — — — I min bilaga förekomma uppgifter om omsättningsmöjligheterna för våra vanligaste industrialster, och som synes däraf, ha vi ganska goda utsikter att i Sydafrika vinna en afsättningsmarknad, som med tiden kan bli af den allra största betydelse. De olika nationernas motvilja att handhafva andra varor än dem, som komma från deras respektive hemländer, gör det dessutom önskvärdt att få till stånd en svensk affär här ute. Ordentligt skött, är det ej det allra minsta tvifvel underkastadt, att den redan från början skulle bära sig, och dess utvecklingsmöjligheter äro snart sagdt obegränsade. — — — Frågan är viktigare, än mången föreställer sig, och det skulle vara stor skada, om vårt land komme att stå utanför i den fredliga kampen om fyllandet af Sydafrikas behof. — — — Om Transvaal som framtidsland kan endast finnas en mening, och den är, att dess utvecklingsmöjligheter ej kunna öfverskattas.» — — —

Herr G. V. Fren din, handelsstipendiat i *Turkiet*, skrifver bland annat följande:

— — — »Hvad nu möjligheten beträffar att afsätta svenska industrialster på *Turkiet*, så må först och främst framhållas, att *Turkiet* är ett land, som så godt som saknar industri. Det är dessutom ett land, som ej är skyddadt af några höga skyddstullar, hvarför det årligen öfversvämmas af alster från alla världens kanter.

Tullen är 8 procent af värdet och kan erläggas såväl »in natura» som kontant.

Frågan, huruvida man kan sälja, är beroende af den, huruvida man kan konkurrera. Första villkoret för att kunna täfla på en marknad är väl att kunna lämpa sig efter denna marknads fordringar. I detta hänseende torde vi svenskar ännu hafva mycket att lära.» — —

Herr E. Hain, handelsstipendiat i *Nordamerika*, skrifver bland annat följande:

»Att Sverige äfven njutit frukterna af den betydliga stål- och järnimporten, är otvifvelaktigt, ehuru tillgängligt statistiskt material ej lämnar tillfredsställande upplysning därom.

Emellertid torde det, både enligt hvad jag själf under en längre resa västerut kunnat erfaras och enligt hvad en speciellt i stålbranschen intresserad, nyetablerad svensk firma här på platsen kommit under fund med, hafva varit högst miserabelt ställt med de svenska exportörernas agents arbete på införandet af särskildt svenskt stål. På många ställen hade till och med större köpare ingen aning därom, och på andra ansågos våra gamla, världsbekanta märken som härstammande från *England*. Hvad man i allmänhet tyckes hafva utslutande ägnat sig åt, är försäljning af det lättsåldare och mindre fackkännedom erfordrande svenska *Lancashire-järnet*, som dock allestädes går under namnet »*Norway iron*».

Sveriges och Norges varuutbyte med *Förenta staterna* ställer sig som följer:

	1901.	1902.	1903.
	Juli-maj.	Juli-maj.	Juli-maj.
Export till <i>Amerika</i>	\$ 3,252,087	\$ 3,547,365	\$ 4,490,211
Import från d:o	» 11,047,484	» 9,228,988	» 9,306,817

Af svenska artiklar, som under året rönt större efterfrågan, järn undantaget, torde trämassa intaga första platsen. Själfr har jag också här af placerat för öfver kronor 250,000, och vissa af de fabriker, för hvilkas räkning samma skett, hafva för kommande år köpare här, beredda att taga hela deras produktion, därest naturligtvis prisfrågan kan ordnas. — — Svenska emaljerade varor röna också efterfrågan, ehuru de segla under falsk flagg, tack vare tyska mellanhänder. Svenska slöjdvaror ser man också mer och mer, framför allt vid de stora badorterna. Förtjänsten därför tillkommer sällskapet »Handarbetets Vänner» i Stockholm. För svenska vågar hafva försök gjorts att bereda marknad, ehuru resultatet varit ringa.

Det är emellertid ett glädjande tecken, att försäljningen af ett par af Sveriges förnämsta exportartiklar under året börjat handhafvas af svenska firmor här på platsen, och likaledes förtjänar det uppmärksammas, att strömmen af utbildningssökande unga svenskar visar tendens att ledas hit ut. Tyskarnes ställning inom affärsvärlden i Amerika och deras fosterlands lifliga varuutbyte med detta land skulle säkerligen ej varit så framskjuten, ja, i vissa branscher så allenahärskande, därest ej jämsides med de stora massorna, som ej bringa moderlandet affärer, vederbörligt antal köpmansämnen varit till finnandes.»

Tilläggas kan, att herr Hain i egenskap af handelsstipendiat under det första året af sin vistelse i Nordamerika försålt svenska varor till ett värde af 500,000 kronor. Hela godskvantiteten uppgår till 2,500 tons.

Med anledning af hvad jag här ofvan haft äran anföra och då åtskilliga omständigheter synas tyda på, att det under de senare sex åren utgående anslaget till handelsstipendier numera är alltför otillräcklig för tillgodoseende af landets utrikes handel och exportutveckling, vågar jag vördsamt hemställa,

det Riksdagen måtte besluta, att det af Kungl. Maj:t under sjunde hufvudtitelns 18:de punkt i stats-

verkspropositionen föreslagna anslaget af 20,000 kronor till handelsstipendier i stället skall för år 1905 utgå med 30,000 kronor.

Stockholm den 26 januari 1904.

C. J. F. Ljunggren.

I syftet instämma:

Carl Gustafsson. Henric Öhngren. O. Brodin.

Carl Burén. C. Faxé. Oscar Trapp.

K. G. Karlsson. G. O. Wallenberg. Victor Moll.